



Kauppätieteiden osasto

2.12.2009

Yritysjuridiikka

Juhamatti Makkonen

0314928

Tekijänoikeusloukkaukset Internetissä ja HADOPI 2-laki

1. JOHDANTO.....	2
1.1 TYÖN TAUSTAA, JOHDATUS AIHEESEEN.....	2
1.2 LÄHTÖKOHDAT JA MATERIAALI	3
1.3 RAKENNE	3
2. TEOS JA TEKIJÄNOIKEUS	5
2.1 TEOS	5
2.2 TEKIJÄNOIKEUDEN HISTORIA.....	6
2.3 TEKIJÄNOIKEUDEN TAUSTAA JA PERIAATTEITA	7
2.4 TEKIJÄNOIKEUDEN LOUKKAUS.....	8
2.4.1. Johdanto.....	8
2.4.2. Voimassaolevat säännökset rikoksesta ja rikkomuksesta.....	9
2.4.3. Rikos- ja Tekijänoikeuslain sanktiot.....	9
2.4.4 Internet-käytön ja kopion ero.....	10
2.4.5 Yleisölle saattaminen	11
3. PIRATISMI.....	13
3.1 JOHDANTO JA MÄÄRITELMÄT	13
3.2 TEKNOLOGINEN TIE MASSOJEN TIEDONJAKAMISEEN	14
3.3 VERTAISVERKOT.....	14
3.3.1. Napsterin tarina	14
3.3.2. Puhtaat P2P-verkostot	15
3.4 PIRATISMIN MITATTAVUUS.....	16
4. THE LAW ON CREATION & INTERNET	17
4.1 JOHDANTO JA LAIN SISÄLTÖ.....	17
4.2 LAIN PUOLTAJIEN NÄKÖKULMA	18
4.3 KRITIIKKIÄ LAKIA KOHTAAN.....	20
4.3.1 Perustuslailliset ongelmat	21
4.3.2 Suojausohjelmien markkinat.....	22
4.3.3 Rangaistuksen kohtuuttomuus ja käytännön ongelmat	23
4.3.4 Riittämätön tutkimus piratismiin aiheuttamista tappioista.....	23
5. KESKUSTELUA PIRATISMIN VAIKUTUKSISTA JA LAISTA.....	25
5.1 VÄITTEITÄ JA KÄSITYKSIÄ PIRATISMISTA.....	25
5.2 MUSIIKKITEOLLISUUS	26
5.2.1 Johdanto.....	26
5.2.2 Levy-yhtiöt.....	27
5.2.3 Musiikki tuotteena	28
5.2.4 Mikä on piratismiin todellinen vaikutus?	29
5.3 OIKEUS JA PIRATISMI	30
5.4 MAAILMA ILMAN TEKIJÄNOIKEUKSIA.....	30
6. YHTEENVETO	32
LÄHTEET:	33

1. Johdanto

1.1 Työn taustaa, johdatus aiheeseen

Ensimmäinen suuremman luokan siirto Internetissä tapahtuvaa tekijänoikeuksien suojatun materiaalin luvaton jakamista ja lataamista vastaan on tapahtunut. Ranskassa parlamentti hyväksyi toisen vedoksen kiistelystä laista, joka kulkee nimellä the law on creation and Internet. Tässä työssä toistuu kuitenkin lain lyhyempi nimi HADOPI 2. Pohjimmiltaan tutkielmassa on kysymys Internetissä tapahtuvista tekijänoikeuden loukkauksista. Tekijänoikeuksien haltijoille kuuluu yksinoikeus määrätä teoksista, ja oikeus hyödyntää niitä taloudellisesti. Siitä huolimatta miljoonat ihmiset lataavat maksutta Internetissä erilaisia tiedostoja välittämättä kopionsuojasta.

HADOPI 2-laki on uusi ja erittäin ajankohtainen lakimuutos. Ranskan tarkoituksena oli kytkeä laki osaksi Euroopan telepakettia ja näin saada muita Euroopan maita mukaan taisteluun piratismia (katso määritelmä luvun 3 alusta) vastaan. Työn tarkoitus on perehtyä tekijänoikeuteen ja HADOPI 2-lain sisältöön, mutta myös tuoda lukijalle mahdollisuus tarkastella pintaa syvemmillä olosuhteilla, jotka ovat johtaneet nykyiseen piratistitilanteeseen. Tutkielma on keskustelevalta työllä laista ja kehityksestä, joka on mahdollistanut laajassa mittakaavassa tiedostojen jakamisen Internetissä. Piratismiakin voidaan ajatella lain kannalta trade-off tilanteena. Perinteisessä tekijänoikeudellisessa vastakkainasettelussa olivat ihmisten oikeus nauttia ja käyttää teoksia ja tekijän yksinoikeus määrätä teoksesta ja hyödyntää sitä taloudellisesti. Piratismia vastaan otettu aggressiivisempi lähestymistapa HADOPI 2:n myötä muuttaa vastakkainasettelun luonteen. Vaakakupeissa ovat nyt ihmisten oikeus yksityisyyteen ja tekijänoikeuksien haltijoiden oikeudet teoksiin.

1.2 Lähtökohdat ja materiaali

Aiempia tutkimuksia ja materiaalia aihepiiriin liittyen on vaihtelevasti. Suomen tekijänoikeuteen on olemassa runsaasti kattavia teoksia. Niistä on tähän tutkimukseen valittu erityisesti Internetissä tapahtuvaa laitonta kopioimista ajatellen tärkeät osat.

Sen sijaan lisää haastetta työhön tuovat piratismi ja HADOPI 2-laki. Piratismista on kirjoitettu paljon, mutta useimmiten teosten näkökulma on yksipuolisen rajoittunut. Nykyaikaisen piratismiin aikakausi on ollut vasta noin kymmenen vuoden ajan ja tieteellistä tutkimusta aiheesta ei ole tehty verrattain kovinkaan paljoa. HADOPI 2-laki taas on juuri säädetty ja ranskankielinen, joten sen kohdalla on paljon nojattava toisen käden lähteisiin.

Viimeinen haaste työssä on löytää aihepiiristä nimenomaan Internetissä tapahtuvia tekijänoikeusloukkauksia ajatellen tärkeimmät asiat.

1.3 Rakenne

Työ koostuu kolmesta osa-alueesta. Johdannon jälkeen siirrytään Suomen tekijänoikeuslakiin, jota käsitellään ainoastaan niiltä osin, joita voidaan pitää olennaisena Internetiä ajatellen. Tekijänoikeudesta on tarkoitus saada perusta sille, minkälaisesta rikkeestä on kyse, kun miljoonat ihmiset lataavat ja jakavat kopiosuojattuja tiedostoja. Piratismi on maailmanlaajuinen ongelma. Suomen tekijänoikeuden käsittely on pohjustusta jatkolle, tarkoituksena tätä kautta päästä käsiksi HADOPI 2-lain lähtökohtiin ja hieman herättää ajatuksia: mitä jos vastaavaa yritettäisiin Suomessa? Immateriaalioikeudesta työn kannalta tärkein alue on tekijänoikeuden loukkaus, jota käsitellään yksityiskohtaisemmin.

Kolmannessa luvussa keskitytään piratismiin käsitteeseen ja tekniseen historiaan. Osio on hieman muita lyhyempi, nopea katsaus erityisesti vertaisverkkojen luonteeseen ja siihen mikä mahdollistaa tiedostojen

jakamisen koko maailman kesken. Vertaisverkkojen edelläkävijänä tunnettu Napster nousi massojen suureen suosioon, parhaimmillaan 38 miljoonan käyttäjän rajan. Napsterin tarina toimii esimerkkinä vertaisverkkojen kehityksestä ja toiminnasta. Piratismiluvussa esitellään käytännön osuus. Miten ja miksi tiedostojen jakaminen ja lataaminen tapahtuu.

Neljännessä luvussa tekijänoikeuden ja piratismiin tiet kohtaavat. Neljäs luku käsittelee HADOPI 2-lakia. Kyseinen laki on ensimmäinen konkreettinen yritys aloittaa taistelu piratismia vastaan, jota on aikaisemmin pidetty lähes mahdottomana kontrolloida. Sitä ympäröi kuitenkin ihmisten perusoikeuksia loukkaavat ongelmalliset piirteet, jotka johtivat ensimmäisen HADOPI vedoksen kumoutumiseen Ranskan perustuslakituomioistuimen toimesta. Tässä osiossa on siis tekijänoikeuksien haltijoiden ja lain puolustajien mielipiteitä, sekä vastaavasti kritiikkiä.

Viides ja viimeinen luku ennen yhteenvetoa, on vapaampaa keskustelua piratismiin vaikutuksista. Tarkoitus on perehtyä siihen, kuinka vakava piratismiin tilanne tarkalleen on, jotta voidaan arvioida onko HADOPI 2:n kaltainen, ankaraksikin luonnehdittu lainsäädäntö tarpeen. Luvussa käsitellään myös piratismiin vaikutuksia alakohtaisesti, musiikkialan toimiessa yksityiskohtaisimpana esimerkkinä. Tämä osio esittää, miten piratismi ei ole yksiselitteistä "varastamista" vaan monitahoinen ongelma.

2. Teos ja tekijänoikeus

2.1 Teos

Immateriaalioikeudessa on kyse jonkin aineettoman asian oikeudesta. Teos voi olla esimerkiksi kirja, joka on kädessä tuntuva ja konkreettinen teos. Immateriaalioikeuden nimestä voidaan päätellä, että teoksen ei kuitenkaan tarvitse olla konkreettinen saavuttaakseen oikeudellisen suojan. Teos on siis sama teos, olipa se sitten näytelmänä tai sähköisessä muodossa esitetty.

Persoonallisuus on tärkeässä roolissa tekijänoikeuden muodostumisessa, tuotoksen on oltava jotain omaperäistä, uutta. Pelkkä idea tai matemaattinen kaava eli ns. ”ihmisen älykkyyden osoitus” ei sellaisenaan ole riittävä peruste tekijänoikeuden muodostumiseen. Jos idean ympärille luodaan esimerkiksi kirjallinen teos tai se ilmenee fyysisessä muodossa, tilanne voi olla toinen. (Haarmann, 2005, s. 47.)

Tekijänoikeuslaissa (TekijäL 1) säädetään, että sillä, joka tekee kirjallisen tai taiteellisen teoksen on tähän tekijänoikeus. Kirjallinen teos-käsite tarkoittaa kirjallisuutta, esitelmiä ja myös tietokoneohjelmia. Taiteellinen teos taas puolestaan käsittää sävellykset, elokuvat, maalaukset, veistokset, valokuvat ja näihin verrattavissa olevat tuotokset (esim. mainokset). Laissa on määritelty kaikki erikoisemmat tapaukset joissa tekijänoikeuden saavuttaminen on mahdollista. (<http://www.finlex.fi>, Tekijänoikeuslaki.)

Piratismiin palataan tarkemmin myöhemmin tämän työn kolmannessa luvussa, mutta mainittakoon, että vertaisverkoissa tapahtuva laitton tiedostojen jakaminen on työn kannalta olennaisin piratismiin ongelma. Teoksista erityisesti musiikkikappaleet, elokuvat, ohjelmistot sekä pelit ovat huomattavassa roolissa (<http://www.antipiracy.fi>, Piratismi). Kaikkien edellä mainittujen voidaan näin todeta kuuluvan tekijänoikeuden piiriin.

2.2 Tekijänoikeuden historia

Historiallisesti ajateltuna tekijänoikeudet juontavat juurensa 1450-luvulle jolloin Johannes Gutenberg keksi kirjapainon. Keksinnön levittyä Euroopassa, yhtäkkiä oli mahdollista tehdä kopioita olemassa olevista kirjoista huomattavasti nopeammalla tahdilla kuin aiemmin jolloin munkit kirjailivat teokset käsityönä. Ennen kirjapainon keksimistä kirjojen valmistaminen oli työlästä ja hinta korkea. Valmistuskustannuksien pudottua huomattavasti avautui mahdollisuus kopioida naapurimaan keksinnöistä ja kulttuurista kertovia teoksia oman kansan käyttöön. Alkutaipaleella tekijänoikeudet olivat enemmänkin sensuurin ja vallan keskittämisen työkaluja. (Drahos & Braithwaite, 2002., ss. 29-38.)

Kirjanpainajilla oli edessään uusi ongelma: painoskoko oli suuri ja oli olemassa riski, että joku muu aikoi tehdä samoja kirjoja. Heräsi tarve yksinoikeudelle painaa tiettyä kirjaa tietyllä alueella. Tämän yksinoikeuden synty on nykyisen tekijänoikeuden alkutaipaleita. Vähän myöhemmin yksinoikeuden saamisen edellytyksiin kuului luvan saaminen kirjan kirjoittajalta. Seuraavaksi kirjoittaja sai ilmaiskappaleita, myöhemmin varsinaisia tekijänpalkkioita. Tässä on nähtävissä selvä marssi kohti nykyaikaista tekijänoikeusjärjestystä. (Haarmann, 2005, ss. 4-5.)

Suomessa säädettiin ensimmäisen kerran asetus sensuurista ja kirjakaupasta vuonna 1829. Kirjan tekijä ja kääntäjä saivat yksinomaisen oikeuden julkaista teos ja myydä sitä. Oikeus jäi perillisille kuoleman jälkeen vielä 25 vuodeksi. Vuonna 1865 painoasetuksessa suoja-aikaa vahvistettiin 50 vuodeksi ja suoja ulottui kuvallisiin tuotteisiin sekä näytelmiin. Tekijänoikeus otti uuden harppauksen eteenpäin vuonna 1880 annetussa asetuksessa kirjailijan ja taiteilijan oikeudesta työnsä tuotteisiin (KirjTaitA). Erityisesti tässä asetuksessa korostettiin tekijänoikeuden immateriaalista luonnetta. Vielä ennen nykyistä tekijänoikeuslakia vuonna 1927 tuli uusi laki tekijänoikeudesta henkisiin tuotteisiin, joka paransi säveltäjien asemaa. Voimassa oleva tekijänoikeuslakimme (TekijäL) on vuodelta 1961, joka oli pohjoismainen yhteishanke immateriaalioikeuksien yhtenäistämiseksi. Teknologian kehitys on tuonut tähän lakiin sen

säättämisen jälkeen vielä monia muutoksia. Esimerkiksi ohjelmistojen ja tietokantojen osalta voi arvata, että 60-luvulla tehty laki on puutteellinen (TekijäL 25J 25k). Viimeisimpänä muutoksia on tullut EY:n direktiivien käyttöönoton yhteydessä. Pohjoismaiden ministeriöt kokoontuvat säännöllisesti muodostaakseen yhtenäisiä ratkaisuja.

2.3 Tekijänoikeuden taustaa ja periaatteita

Vallitsevien lainsäädäntöjen poikkeavuudesta huolimatta tekijänoikeuslain tavoitteen voidaan katsoa olevan kirjallisuuden ja taiteen edistäminen kaikkialla maailmassa. Tavallinen perustelu tekijänoikeuksien olemassaololle on se, että tekijänoikeudesta saavutettava suoja antaa taloudellisen kannustimen teosten luomiseksi. Taloudellinen kannustin taas tuo lisää teoksia ja johtaa rikkaampaan kulttuuriin. Teoksen luominen voi vaatia kovia ponnisteluja, joten on oikeudenmukaista, että tekijä saa palkkansa. Teosten luomisesta seuraa yhteiskunnallinenkin hyöty, siispä turvataan investointeja, joita teoksen luontiin tarvitaan. (Haarmann, 2005, ss. 9-10.)

Yhdistyneiden kansakuntien ihmisoikeuksien julistuksen 27 artiklassa lausutaan:

1. Jokaisella on oikeus vapaasti osallistua yhteiskunnan sivistyselämään, nauttia taiteista sekä päästä osalliseksi tieteen edistyksen mukanaan tuomista eduista.

2. Jokaisella on oikeus niiden henkisten ja aineellisten etujen suojaamiseen, jotka johtuvat hänen luomastaan tieteellisestä, kirjallisesta tai taiteellisesta tuotannosta. (<http://www.fredman-mansson.fi>, YK:n yleismaailmallinen ihmisoikeuksien julistus.)

Lainauksesta ilmenee hyvin tekijänoikeuslainsäädännön perusta. Kaikilla on oikeus nauttia taiteesta, mutta samalla teoksen tekijällä on oikeus suojata luova tuotoksensa ja teoksen taloudellinen hyödyntäminen. Määräysvalta teoksesta jää siis sen tekijälle. Markkinamekanismi määrää kuinka suuri hyöty tästä määräysvallasta taloudellisesti muodostuu.

Internet-aikakausi on tuonut mukanaan uudenlaiset haasteet immateriaalioikeuksille. Alkuperäinen laki on tehty palvelemaan sanan varsinaisessa merkityksessä taiteilijoiden - esimerkiksi maalareiden - oikeuksia. Nykyaikana immateriaalioikeuksien luonne on muuttunut, painopiste on suurilla yrityksillä, jotka hallinnoivat patenttportfolioita tai paljon tekijänoikeudella suojattua materiaalia. Immateriaalioikeuksien tärkeys kasvaa jatkuvasti. Immateriaalioikeuksia sovelletaan uusilla aloilla ja niitä jaetaan kevyemmin perustein. Modernissa talousteoriassa tietoa pidetään tärkeässä roolissa ja immateriaalioikeuksissa piilee avaimet sen hallintaan. (Drahos & Braithwaite, 2002., ss. 39-57.) Piratismiin puolestapuhujat tarttuvat lausunnoissaan tämän kehityksen ongelmakohtiin väittäen, että immateriaalioikeuden on muututtava ajan kanssa. Tähän aihepiiriin palataan tarkemmin kappaleessa 3.

2.4 Tekijänoikeuden loukkaus

2.4.1. Johdanto

On tärkeää ymmärtää minkälaisesta rikkomuksesta piratismista ja tekijänoikeuden loukkauksissa on kyse. Loukkauksien osalta tässä osiossa on vain relevantit asiat Internetissä tapahtuvaa tiedonjakoa varten.

Tekijänoikeuslain 7 luvussa ja rikoslain 49 luvussa ovat suomen sanktiosäännökset. Oikeudenloukkauksesta voidaan erottaa 2 edellytystä, että vastuu voi syntyä: Jonkun oikeutta täytyy olla loukattu, vastuu loukkauksesta täytyy olla kohdennettavissa johonkin tahoon. Tämän jälkeen voi seurata vastuun toteuttaminen, eli rikkomuksen tekijälle seuraa jonkinlaisia seuraamuksia teosta riippuen. Toisena tuleva edellytys rikkomuksen kohdentamisesta on ongelmallinen Internetissä. Voidaan katsoa, että kopioiden määrä teoksista kasvaa räjähdysmäisesti, mutta torrentti-ohjelmat ja tiedonjako Internetissä ovat jatkuvasti kehittyneet anonyymimpaan suuntaan (tarkemmin osiossa 3).

Loukkaustapauksessa selvitetään ensin ovatko väitökset kohdistuneet suojattuun aineistoon. Seuraavaksi arvioidaan, onko kyseisellä menettelyllä toimittu vastoin tekijän yksinoikeuksia ja moraalisia oikeuksia.

Rikosoikeudellinen vastuu voidaan purkaa seuraavasti:

tunnusmerkistön mukaisuus, teon oikeudenvastaisuus ja tekijän syyllisyys. Näiden elementtien täytyessä vastaaja on rikosoikeudellisessa vastuussa teoistaan. Tekijänoikeuslain lisäksi on tarkasteltava rikoslakia, jotta voidaan määritellä mahdollisten sanktioiden todellinen mittakaava. (Sorvari, 2007, ss. 1-5.)

2.4.2. Voimassaolevat säännökset rikoksesta ja rikkomuksesta

Vuoden 1961 tekijänoikeuslaissa säädetyt rangaistukset olivat toimineet tyydyttävällä tavalla 1980-luvulle tultaessa. Teknologinen kehitys ja sen mukanaan tuoma vaivaton kopiointi, eli ts. piratismi uhka oli kuitenkin näköpiirissä. Komitean ehdotus oli, että mahdollisimman aikaisessa vaiheessa aletaan toimii tekijänoikeuksien päivittämiseksi. Ehdotuksessa tuotiin esille muualta lainsäädännöstä tuttu jaottelu tekijänoikeusrikokseen ja rikkomukseen. Vankeusrangaistuksen maksimia ehdotuksessa pidennettiin yhdestä vuodesta kahteen. Hallituksen esitys vuonna 1984 pohjautui pitkälti tähän komission ehdotukseen, se meni pääpiirteittäin läpi kaavaillun mukaisesti. Vielä vuonna 2005 tuli muutos, joka lähinnä korjaili sanamuotoja. Edelleen 2006 tuli voimaan tekijänoikeuden loukkaukseen liittyvä muutos, sekä 2007 Euroopan unionin neuvoston tietoverkkorikollisuutta koskeva yleissopimus. (Sorvari, 2007, ss. 9-26.)

Huomattavaa on muutosvauhti tekijänoikeusasioissa verrattuna muuhun lainsäädäntöön. Taustalla on teknologian nopean kehityksen aiheuttama paine ja yhtenäistämispennistelut muiden Euroopan valtioiden kanssa.

2.4.3. Rikos- ja Tekijänoikeuslain sanktiot

Rikoslain (RL) 49 luvun alussa on lista tekijänoikeuden piiriin kuuluvista teoksista ja lausutaan: Joka ansiotarkoituksessa tekijänoikeuslain (404/1961) säännösten vastaisesti ja siten, että teko on omiaan aiheuttamaan huomattavaa haittaa tai vahinkoa loukatun oikeuden haltijalle, loukkaa toisen oikeutta. (RL 49 §1) Rikoslaisiin rangaistuksiin kuuluvat sakko ja maksimissaan 2 vuotta vankeutta. Nämä tulevat kysymykseen kun on todettu tekijänoikeusrikos. (<http://www.finlex.fi>, Rikoslaki.)

Tekijänoikeusrikos on siis tekijänoikeusrikkomuksen ankarampi muoto. Tekijänoikeuslain 56 ja 56a pykälien sanamuodot ovat olleet kritiikin kohteena epäselvyyden vuoksi. Lain kolmas kohta: ”Tuo maahan tai Suomen alueelle edelleen kolmanteen maahan kuljetettavaksi teoksen kappaleita, joiden hän tietää tai joita hänellä on perusteltua syytä epäillä valmistetuksi ulkomailla sellaisissa olosuhteissa, että valmistaminen Suomessa olisi ollut rangaistavaa tämän lain mukaan” aiheutti mielenkiintoa, koska käytännössä se kieltää piraattituotteiden maahantuonnin.

Tekijänoikeusloukkauksien lievissä tapauksissa sovelletaan siis rikkomusnimikettä, rangaistuksena tulee tällöin kyseeseen sakko. Hyvitys ja korvaus tulevat Tekijänoikeuslain pykälässä 57: se, joka luvatta käyttää teosta on velvollinen suorittamaan tekijälle kohtuullisen korvauksen. Oletuksena on, että henkilö tietää tai olisi pitänyt tietää teoksen olevan suojattu.

Vakavammissa tekijänoikeudenloukkauksissa: jos teosta käytetään tahallisesti tai tuottamuksesta, hyvityksen lisäksi on suoritettava korvaus kaikesta muustakin menetyksestä, myös kärsimyksestä ja muusta haitasta. (TekijäL57).

Tämä summaa yhteen varsin hyvin mahdollisten sanktioiden laadun. Vielä on hyvä muistaa, että rikkomus ja rikos termit eivät sulje toisiaan pois, eli tekijänoikeusloukkausta voidaan käsitellä samanaikaisesti molemmilla nimikkeillä ja todelliset sanktiot määräytyä sen mukaisesti. (Sorvari, 2007, ss. 27-32.)

2.4.4 Internet-käytön ja kopion ero

Kopion tekeminen on siis tekijänoikeusloukkaus. Internetissä käsite kopion luomisesta vaatii kuitenkin tarkennusta. Teoksen tallentaminen palvelimelle (uploading) tarkoittaa, että kopio on syntynyt; samoin pysyvän tiedoston lataaminen omalle kovalevylle (downloading). Hyperlinkki, joka on niin sanotusti nopeakulkuinen reitti johonkin aineistoon, (linkki pitää sisällään aineiston Internet-osoitteen) on aiheuttanut keskustelua

tekijänoikeuksien kannalta. On katsottu, että linkki ei itsessään valmista kopiota ja kopion syntyminen selaajalle ei ole linkittäjän toimenpide. Aineiston latautuminen on siis seurausta käyttäjän omista valinnoista. (Sorvari, 2007, ss. 62-63.)

Tietokoneen avatessa teoksen siitä muodostuu ”tilapäiskopio”.

Tilapäistiedostot ovat tietokoneen muistissa mutta katoavat, kun istunto lopetetaan. Keskustelu kävi pitkään vilkkaana tilapäiskopioiden osalta. Erityisesti mielenkiinnon kohteena on, pidetäänkö tilapäiskopiota lainopillisesti kopion muodostamisena. Tekijänoikeuslaissa ei eroteta tilapäiskopiota ja pysyväksi tarkoitettua kopiota toisistaan.

Tietoyhteiskunnan tekijänoikeusdirektiivissä 2006 on vihdoin päästy yksimielisyyteen siitä, että tilapäiskopio on kopio siinä missä muutkin, mutta artikla 5.1 lausuu, etteivät prosessin kannalta välttämättömät tai taloudellisesti merkityksettömät kopiot aiheuta haittaa. (Sorvari, 2007, ss. 72-84.)

Yhteenvetona voidaan ajatella, että tekijänoikeuslain kannalta suurta roolia eivät näyttele tilapäiskopiot tai linkit. Pitää muistaa, että kaikki kopiointi ei ole lainvastaista, esim. lisenssejä ostamalla saa oikeudet valmistajalta käyttää tiettyä määrää teoksia (ohjelmistot työpaikoilla). Tilapäiskopioista on säädetty tekijänoikeuslain 11 ja 11a pykälissä.

2.4.5 Yleisölle saattaminen

Kopioinnin ohella teoksen saattaminen suurelle yleisölle on tekijänoikeudellisesti mielenkiinnon kohteena. Tietokoneella on helppo toisintaa teoksia. Teoksen lataaminen (upload) palveluun, kuten Youtube käy helposti, jolloin käyttäjä saattaa suurta yleisöä varten tarkoitetun videotiedoston kaikkien saataville. Toinen tapa tavoittaa suuri yleisö on streaming. Streaming on yhteisnimitys jakelutavalle, jossa jaellusta tiedostosta ei jää kopiota käyttäjälle. Streaming-tekniikalla voidaan jaella kokonaisia teoksia sekä ääni- että videomuodossa (<http://www.teosto.fi>, Streaming). Streaming-tekniikalla on myös mahdollista katsella televisiolähetystä Internetissä. Yleisölle saattamista on myös klassisella tavalla ajateltuna vaikka kirjan saattaminen kirjastoon, jossa sen voi

lainata kuka tahansa, tai musiikin yhdistäminen televisiomainoksen taustalle.

Lain kannalta esittämistä ovat kaikki tilanteet, joissa yleisö seuraa esitystä esimerkiksi valkokankaalta, kaiuttimesta tai kuvaruudulta.

Tietokoneruudulla toisintaminen on yksiselitteisesti esittämistä, silloin ei ole merkitystä mistä materiaali on lähtöisin.

Tekijän yksinoikeuden piiriin kuuluva esittäminen määräytyy yleisten kriteerien mukaan. Julkinen esittäminen tulee kyseeseen, kun joku tietty materiaali (esim. videoteos taidenäyttelyssä) saatetaan digitaalisena yleisön nähtäväksi. Teokset, jotka ovat yksittäisten käyttäjien lataamat julkiselle tietokoneelle, voidaan laskea yleisölle välittämiseksi. Tekijän luvalla teosten levittäminen voi tietysti olla sallittua. Tällaisia tapauksia ovat lainaus ja vuokraaminen (esim. videovuokraamot). (Sorvari, 2007, ss. 96-109, 136-145, 148.)

Oikeusloukkaustapauksissa lopullisen sanktion muodostaakseen, oikeus analysoi teon vakavuutta monen periaatteen kautta. Tämä on monimutkainen prosessi. Sitä ei tässä yhteydessä käydä tarkemmin. Tiedostojen jakamista silmälläpitäen tärkeintä on määrittellä se, mikä kuuluu oikeudenloukkauksen piiriin.

3. Piratismi

3.1 Johdanto ja määritelmät

Kaikki tuntevat tarinat merten kauhusta, piraateista, jotka eivät kunnioittaneet minkään maan lakeja ja ryöstelivät sääliä. Piratismiin kulta-aika oli kolonialismin yhteydessä 1500-luvun tienoilla. Tekijänoikeuksien historiaa käsittelevässä osuudessa mainittiin kirjapainon vaikutus piratismiin ja tekijänoikeuksien kehitykseen. Tässä tutkimuksessa on kuitenkin aika siirtyä piratismiin modernimpaan merkitykseen. Piratismi ei ole lakitermi: ketään ei voi oikeudessa tuomita sanktioihin tällä nimikkeellä. Termi on kuitenkin iskevämpi, kuin esimerkiksi tekijänoikeuden loukkaus. Harva tietää automaattisesti mitä kaikkea tekijänoikeuden loukkaaminen pitää sisällään. Piratismiin konsepti taas on tuttu historian tunneilta ja Hollywood-elokuvista. Tässä osiossa tarkastellaan tarkemmin sitä, miten piratismi ilmenee nykyään, erityisesti Internetissä.

Määritelmät ovat usein ajastaan jäljessä: Piratismi on luvaton ja ammattimaista tallenteiden valmistamista tai kopiointia (<http://www.suomi.fi>, Laki ja oikeusturva). Tässä yksi muuten varsin osuva määritelmä, mutta ammattimaisuus viittaa lähihistoriaan, jolloin piraattiversioita esimerkiksi ohjelmistoista ja peleistä sai ostaa taholta, jota ainakin piratismiin vastustajat kutsuvat ”mafiaksi” (<http://www.antipiracy.fi>, Piratismi).

Tekninen kehitys ja erityisesti nopeasti parantuvat Internet-yhteydet ovat muuttaneet piratismiin luonnetta. Piratismi tarkoittaa kyllä järjestelmällistä tekijänoikeuksien loukkaamista. Luonne on vaihtunut päivittäiseksi kopiosuojan loukkaamiseksi miljoonissa kodeissa, kouluissa ja yrityksissä. Uutta on myös sen piiloutuneisuus ja kontrolloimattomuus. (Guernsey, 1995, ss. 1-5.) Näin oli jo vuonna 1995, jonka jälkeen suuntaus on ollut alati kasvava.

3.2 Teknologinen tie massojen tiedonjakamiseen

Vuonna 1995 Internetissä surffailu oli hyvin erilaista kuin nykyään. Näihin aikoihin 14.4kbs modeemi oli uutuuksena, joka oli vain harvoilla. Joiltain työpaikoilta tai kouluista saattoi löytyä modernin kaltainen nopea Internet-yhteys. Nopeasti kehittyneet laajakaistayhteydet ovat olleet yksi avaintekijä tiedonjakamisen yleistymiseen Internetissä. Toinen merkittävä innovaatio oli tehty jo muutama vuosi aiemmin. Ääni- ja kuvatiedostot ovat pakattu käyttämällä algoritmeja, jotka myöhemmin sen toistava ohjelma purkaa ja tulos kuulostaa alkuperäiseltä. Näin Internetissä liikkuvat tiedostot ovat huomattavasti pienempiä kooltaan, joka nopeuttaa lataamista. Melkein kaikille tuttuja tiedostopäätteitä ovat esim. MP3 tai AVI päätteet, jotka toteuttavat kyseisiä pakkausmenetelmiä. Nämä piratismiin johtaneet tekijät tulevat uudestaan mielenkiinnon kohteeksi myöhemmissä osioissa piratismiin haitoista ja epäoikeudenmukaisuudesta. (Alderman, 2002., ss. 23-70.)

3.3 Vertaisverkot

3.3.1. Napsterin tarina

Napster -niminen palvelu sai alkunsa vuosituhaten vaihteen kynnyksellä. Pienen ohjelmiston ladattuaan, käyttäjän oli mahdollista käyttää hakutoimintoa löytääkseen musiikkikappaleita. Kappaleet ladattiin (download, lainopillisesti kopio) muilta käyttäjiltä, joilla oli vain itse keksitty käyttäjänimi ja tiedostoja käyttäjille jaetuissa kansiossa. Käytännössä hakutoiminto yhdisti yksityiset henkilöt keskenään ja mahdollisti tiedostojen vaihtamisen toisten käyttäjien kanssa. Napsteria pidetään merkittävänä, koska sen kolmivuotisen historian aikana (1999-2001) se ehti saada kymmeniä miljoonia käyttäjiä.

Napster oli tiennäyttävä monille tulevaisuuden ns. P2P-vertaisverkoille. P2P-teknologia, kuten moni muu, on alkuisin Yhdysvaltain sotilaallisesta kehitystyöstä. Se osaltaan selittää miksi tietoliikenne oli niin hyvin suojattua (encrypting) alun perinkin. Tämä teki tiedostoja jakavasta yhteisöstä salaisen ja vaikeasti jäljitettävän. Napsterin luonteenpiirteisiin

kuului myös keskitetty palvelin. Käyttäjien oli myös mahdollista tarkastella jonkun toisen tietyn käyttäjän kaikkia jakamia tiedostoja. Näistä syistä Napster ei ollut ns. ”puhdas” P2P-palvelu. (Johnson;McGuire;& Willey, 2008.)

Napsterin oli luonut amerikkalainen opiskelija nimeltä Shawn Fanning. Vertaisverkko oli tähän aikaan uusi innovaatio. Fanning ei tehnyt palvelua niinkään rahastustarkoituksessa, vaan enemmänkin uteliaisuudesta. Napster tarjosi uuden ajattelutavan musiikin jakeluun: ennen ostettiin kasapäin CD levyjä, mutta nyt ihmisillä oli kovalevyillään tuhansittain kappaleita. Napsterin kukoistaessa vuonna 2000, iskivät lakisytytteet tekijänoikeusloukkauksista. Oikeustaistelun ruumiillistuma oli Lars Ulrich, Metallica bändin rumpali. Ensimmäiset lakijutut Napster sovitteli, mutta lopulta Recording Industry Association of America (RIAA) haastoi Napsterin oikeuteen 1999 joulukuussa tekijänoikeusloukkausten johdosta, josta seurasi Napsterin sulkeminen oikeuden määräyksestä 2001 kesällä. (Alderman, 2002., ss. 7-11.)

3.3.2. Puhtaat P2P-verkostot

Napsterin kaatuessa oikeustaistelussa, P2P-verkostot reagoivat muutokseen. Napsterilla oli ollut keskuspalvelin eli serveri, joka piti yllä hakutoimintoa. Sen avulla käyttäjät löysivät toisensa ja pystyivät jakamaan tiedostoja. Nykyaikainen P2P-malli on uudistunut siten, että käyttäjä hakee Internet-sivuilta ns. torrent-tiedoston, joka itsessään ei vielä pysty toistamaan musiikkia tai näyttämään videota. Torrent-tiedosto avataan erityiseen ohjelmistoon ja sen avulla P2P verkostossa käyttäjä alkaa ladata automaattisesti jopa tuhansilta muilta käyttäjiltä samanaikaisesti. Käyttäjillä ei ole nimiä tai mitään muutakaan keskinäistä kontaktia. Käytännön tasolla samaa tiedostoa jakavat henkilöt voivat olla Intiassa, Kanadassa ja Suomessa, eikä tiedoston lataaja tiedä mistä tai keneltä tiedosto on peräisin. (Johnson;McGuire;& Willey, 2008.)

Tiedostojen jakaminen on näin muuttunut kasvavassa määrin anonyymimpään ja vaikeammin mitattavaan suuntaan. Internet-operaattorit ovat pyrkinneet rajoittamaan P2P-tietoliikennettä käyttämällä

”porttisuodatus” menetelmää. Eri ohjelmat yhdistävät itsensä Internetiin ja käyttävät portteja siten, että on mahdollista erotella esim.

sähköpostiliikenne ja Windowsin oma tietoliikenne. P2P-verkostojen vastaus suodatukseen porttien vaihto siten, että tietoliikenne sulautuu kaikkeen muuhun liikenteeseen ja operaattorien on hyvin vaikea tehdä eroa P2P-liikenteen ja tavallisen Internetin käytön välille.

Internet-operaattorien on siten vaikeaa, ellei mahdotonta sulkea portteja huonontamatta yleisesti koko palvelun laatua (Johnson;McGuire;& Willey, 2008.). On myös hyvä muistaa, että P2P-teknologiaa käyttämällä on syntynyt laillisiakin palveluja, esimerkiksi monille tuttu Internetissä toimiva puhelinpalvelu Skype.

3.4 Piratismiin mitattavuus

Yhdysvallat tuottaa suuren määrän kopiosuojatusta materiaalista (Hollywood, ohjelmistojätit) ja tästä syystä USA:n intresseihin kuuluu piratismista aiheutuvien tappioiden määrittäminen ja piratismiin kitkeminen valtioissa, joissa lainsäädäntö on tekijänoikeuksien kohdalla vajavainen. Virastot, jotka yrittivät määrittellä lukuja tappioista, sortuivat helposti liioittelemaan ongelman suuruutta. Vaikka esimerkiksi tyhjiä CD-levyjä myyntimäärät ovat varmoja lukuja ja tyhjiä levyjä usein käytetään laittomien kopioiden valmistamiseen, ei voida olettaa, että mikään tietty määrä niistä käytetään tähän tarkoitukseen. (Drahos & Braithwaite, 2002.) Mittaaminen on muuttunut edelleen vaikeammaksi Internet-yhteyksien jatkuvan paranemisen ja edellä mainittujen vertaisverkkojen yleistymisen vuoksi. Mittaamisen vaikeus on ongelmallinen niin politiikan kuin lainkin kannalta. Vaikka voitaisiin todeta jonkun syyllistyneen tekijänoikeusrikkomukseen, todellisen tuotetun vahingon määrä on usein pelkkien arvailujen varassa.

4. The law on Creation & Internet

4.1 Johdanto ja lain sisältö

Piratismien ja tekijänoikeuksien tiet kohtaavat vihdoin tässä osiossa. The law on Creation & Internet kulkee myös seuraavanlaisilla nimillä: HADOPI law, "Olivennes law" (nimetty Ranskalaisen vaikuttajan Denis Olivennesin mukaan) tai "kolmen hudin laki". Kolmen hudin konsepti on luultavasti Yhdysvalloista kaikille tuttu, mutta laki muilta osiltaan taas ei. HADOPI ja HADOPI 2 ovat oikeastaan ensimmäiset konkreettiset lakiehdotukset, joiden tarkoituksena on saada rajoitettua piratismia ilman, että samalla aiheutuu suuria kustannuksia.

HADOPI-lain sisältö on kohtalaisen yksinkertainen. Laki velvoittaa Internet-operaattorit valvomaan käyttäjiä ja antamaan heille varoituksia laittomasta lataamisesta. Alkuperäisessä kumotussa lakiehdotuksessa kolmen rikkeen jälkeen operaattoreilla oli oikeus katkaista käyttäjän Internet-yhteys. Lain toiseen versioon tehtiin muutos siltä osin, että nyt katkaisumääräyksen on tultava tuomarilta. (Hoerten, 2008.) Lakia esitettiin osaksi Euroopan telepakettia ja se oli käsittelyssä Euroopan parlamentissa. Euroopan parlamentti äänesti asiasta samoihin aikoihin tämän tutkielman tekemisen kanssa, ja ratkaisuna oli, että Internet-operaattorit ja viranomaiset eivät saa yksipuolisella päätöksellä katkaista yhteyksiä niiltä käyttäjiltä, joita epäillään laittomasta lataamisesta. Erityisesti Ranska ja Britannia olivat vaatimassa viranomaisille oikeutta yhteyksien katkaisemiseksi. Päätös tarkoittaa, että ennen mahdollista katkaisua jokaisen tapauksen on käytävä oikeudessa. Laki onkin saanut paljon kritiikkiä, johon palataan hieman myöhemmin.

(<http://www.taloussanomat.fi>, Päätös nettiyhteyden katkaisemisesta.)

Tekijänoikeusloukkauksien suuren määrän takia kaikkien tapauksien vieminen oikeuteen yksitellen on mahdotonta, sekä jokainen oikeustapaus aiheuttaa suuria kustannuksia. Lain hyväksi puoleksi voidaan olettaa ainakin se, että suurin osa piraateista lopettaisi toimintansa saatuaan

ensimmäisen varoituksen. Empiiristä näyttöä tästä asiasta ei kuitenkaan luonnollisesti vielä ole.

4.2 Lain puoltajien näkökulma

Tekijänoikeuksien haltijat ovat sitä mieltä, että Internetissä tapahtuva lataaminen vie heidän tuotteiltaan katteet. Taistelussa piratismia vastaan on kokeiltu viedä yksittäisiä henkilöitä oikeuteen, tarkoituksena tehdä heistä esimerkkejä, joka pelottaisi muita lataajia lopettamaan toimintansa. Tämä ei ole tuonut toivottuja tuloksia, ja piratismi jatkaa edelleen kasvuaan. Yhtälailla ilman tulosta ovat jääneet yritykset ”myrkyttää” P2P-verkostot lisäämällä sinne väärillä nimillä kulkevia tiedostoja, sekä porttien sulkeminen lataamisen vähentämiseksi. (Johnson;McGuire;& Willey, 2008.)

Tekijänoikeuksien haltijoiden näkökulma on helppo ymmärtää: musiikkikappaleita, videotiedostoja sekä pelejä ja ohjelmistoja ladataan laajamittaisesti ilman korvausta Internetissä. Jokainen lataaja olisi potentiaalinen ostaja teokselle. Kyseisillä teollisuudenaloilla menetykset kasvavat erittäin suuriksi: Jos lasketaan ladattujen tiedostojen arvo suoraan menetetyksi myynniksi, saadaan piratismiin rahalliseksi vaikutukseksi miljardien suuruusluokassa liikkuvat tappiot. Yritysjättien asioita ajavat järjestöt, kuten esimerkiksi Napsterin kaatanut RIAA, ovat ärhäköitä haastamaan lain rikkojia oikeuteen ja painostavat maita ottamaan piratismiin paremmin huomioon lainsäädännöissään. Kyse on monesti poliittisesta vaikuttamisesta. (Drahos & Braithwaite, 2002.)

Tekijänoikeuksien haltijoiden mielestä Internetissä on tavallaan mustat markkinat, joilla tapahtuu miljoonittain tekijänoikeusloukkauksia. Samoien tahojen mielestä on erittäin tärkeää, että on olemassa sanktio, koska muuten ihmiset tulevat jatkamaan piratismia. Toisella tavalla sanottuna HADOPI 2-laissa on kyse signaalin lähettämisestä kaikille yksityishenkilöille: kyseessä todella on jonkinlainen rikkomus, jolla on vakavia seuraamuksia. Suurin osa ihmisistä pitää epäreiluina aiempia oikeustoimia yksittäisiä henkilöitä kohti, jotka joutuivat maksamaan suuria

korvauksia kopiosuojatun materiaalin levittämisestä ja lataamisesta. Esimerkiksi yhdysvaltalainen yksinhuoltajaäiti Jammie Thomas tuomittiin maksamaan lähes kahden miljoonan dollarin korvaukset muutaman musiikkikappaleen laittomasta lataamisesta (<http://www.wired.com>, 2 million fine on Jammie Thomas). HADOPI 2-lain yksi vahva argumentti on, että nyt tarvetta vastaavalle ei ole, joten tämä on kaikille osapuolille kohtuullisempi ratkaisu. (Hoerten, 2008.).

Käytännössä HADOPI 2-laki toimii seuraavasti. Ranskassa on perustettu valtion toimisto (HADOPI), joka toimii viranomaisena Internet-tapauksissa. Yhdessä Internet-operaattorien kanssa virasto lähettää edellä mainitut valituskirjeet sähköpostitse ja postitse niille käyttäjille joiden epäillään syyllistyneen tekijänoikeusloukkauksiin. Tätä juuri kutsutaan kolmen hudin prosessiksi. Ensimmäisen varoituksen myötä käyttäjän on mahdollista saada ohjelmistoja, jotka auttavat valvomaan yhteyttä. Jos rikkeet jatkuvat, prosessin toinen vaihe alkaa ja huomautus tulee kirjeitse hyvin samanlaisen sisällön kera kuin ensimmäinen. Lopulta kolmannen rikkeen myötä tapaus etenee oikeuteen, jossa nopeasti todetaan rikkeiden luonne ja yhteyden omistajalla on mahdollisuus esittää oma kantansa. Mahdolliset sanktiot ovat kahden tai kahdentoista kuukauden Internet-yhteyden sulkeminen, sekä 1500 tai 3000 euron sakot tavallisille tekijänoikeussuojatun materiaalin lataajille / jakajille. Erityisen törkeissä tapauksissa katto on asetettu 3 vuoteen vankeutta ja 300 000 euron sakkoihin (+ Internet yhteyden pimennys 1 vuosi). Käyttäjillä on yleensä Internetissä asioidessaan laajakaistayhteyksissä kiinteä IP-osoite, jonka avulla tekijänoikeusloukkaukset kohdistetaan tiettyyn yhteyteen. (<http://www.edri.org>, 3 Strikes Second Senate.)

Avain HADOPI 2-lakiin piilee kohdassa, joka määrittää, että Internet-operaattoreiden tulee valvoa asiakkaitaan. Presidentti Sarkozyn johtama Ranskan hallitus on kehittänyt uuden lähestymistavan ongelmaan, joka vapaasti käännettynä kuuluu ”Velvollisuus kontrolloida Internet-yhteyttäsi”. Lainopillisesti ajateltuna käyttäjää ei niinkään sanktioida tekijänoikeudellisesta näkökulmasta, vaan sopimusrikkeestä. Yhteyden

pimennys on siis seurausta omistajan epäonnistumisesta kontrolloimisessa. Internet-operaattorit toimivat valtuuksiensa rajoissa, koska sopimuksien ehdoissa on kerrottu tekijänoikeusloukkauksien seuraamukset.

Toimivuuden saavuttamiseksi, Internet-operaattoreita on myös valvottava. Tilanteessa, jossa HADOPI 2-lakia sovelletaan, on pidettävä huolta että operaattorit myös sulkevat rikkojien yhteydet, sekä tarkastavat mustan listan ennen kuin ottavat uusia asiakkaita. Tämä ei ole itsestään selvää, koska Internet-operaattoreiden kannalta HADOPI 2-lain noudattaminen ei tarkoita muuta kuin menetettyjä asiakkaita. Samalla asiakkaiden seurannasta koituu ylimääräisiä kustannuksia. Tämä on laissa ratkaistu niin, että jokaista tapausta jossa Internet-operaattori on jättänyt katkaisun tekemättä, tai ei tarkistanut mustaa listaa tulee 5000 euron sakot. (Hoerten, 2008.)

HADOPI 2 laki on tarkoitukseltaan myös kouluttava. Ranskan hallitus uskoo, että monet tekijänoikeusloukkauksien tekijöistä eivät ymmärrä tekojensa olevan lainvastaista. Varoituksia jakamalla suuri osa väestöstä koulutetaan ottamaan selvää piratismista ja monet lopettavat laittoman toimintansa tähän. Näin laki toimii opettavaisessa tehtävässä ja muistutuksena kaikille, että omilla toimillansa jokainen on osana suurempaa kuviota.

4.3 Kritiikkiä lakia kohtaan

Tekijänoikeuksien haltijoiden ylistämä the law on Creation and Internet, on saanut värikästä kritiikkiä monesta suunnasta ja monesta eri syystä. Tässä osiossa käsitellään tarkemmin yksitellen jokaista ongelmaa, joista HADOPI lakeja on kritisoitu. HADOPI 2 vietiin läpi Ranskan kansalliskokouksessa eli parlamentin alahuoneessa varsin nopeaan tahtiin 285-225 äänin. Ensimmäinen versio sai tyrmäyksen Ranskan perustuslakituomioistuimelta, mutta HADOPI 2-lakia on hieman päivitetty ensimmäisestä versiosta. Ranskan parlamentin sosialistit ovat ilmoittaneet vievänsä myös uuden version perustuslakituomioistuimen arvioitavaksi.

Laki on aiheuttanut murhetta jo Suomessa asti, koska Ranska ja Britannia etunenässä vaativat kovempia otteita piratismia vastaan EU:n telepaketin yhteydessä. Euroopan päättäjät kuitenkin olivat sitä mieltä, että ennen yhteyden katkaisua jokaisen tapauksen on mentävä tavalliseen oikeudenkäyntiin.

4.3.1 Perustuslailliset ongelmat

Ensimmäisessä HADOPI lakiesityksessä päätösvalta Internet-yhteyden katkaisemisesta oli Internet-operaattoreita valvovalla HADOPI viranomaisella. Euroopan perusoikeuskirjan 47 artiklassa lausutaan, että jokaisella on oikeus tehokkaihin oikeussuojakeinoihin ja puolueettomaan tuomioistuimeen (<http://www.europarl.europa.eu>, Euroopan perusoikeuskirja). Ensimmäisen HADOPI lain kohtaloksi koituikin juuri tämä kohta, sillä uudempaan versioon on tehty muutoksia siten, että jokainen tapaus menee puolueettomaan yhden tuomarin ”virtaviivaistettuun oikeuskäsittelyyn”. Ranskan oikeuslaitos valmistautuukin nyt arviolta 200 000 käsittelyyn vuonna 2010. Kriitikkojen mielestä oikeudenkäynti ei edelleenkään ole reilu, sillä tapauksien suuri määrä ja kustannukset pakottavat järjestelmän vain suoriutumaan urakasta tavalla tai toisella. (Hoerten, 2008.)

Eräs kriittinen näkemys perustuu siihen, että Internetiin pääsyä voidaan ajatella yhtenä ihmisen perusoikeuksista. Tämänhetkisen näkökannan mukaan näin ei kuitenkaan ole, Internetiin pääsyä voidaan rajoittaa Euroopassa, mutta ainoastaan, jos tuomioistuin näkee sen tarpeelliseksi. Euroopan perusoikeuksien artikla 11:

1. Jokaisella on oikeus sananvapauteen. Tämä oikeus sisältää mielipiteenvapauden sekä vapauden vastaanottaa ja levittää tietoja tai ajatuksia viranomaisten siihen puuttumatta ja alueellisista rajoista riippumatta.
2. Tiedotusvälineiden vapautta ja moniarvoisuutta kunnioitetaan (<http://www.europarl.europa.eu>, Euroopan perusoikeuskirja). Internet on erittäin tehokas tiedonlähde, sekä tapa välittää omia ajatuksia ja tietoja. Näihin ajatuksiin palataan tarkemmin viidennessä kappaleessa. Artiklassa

13 turvataan taiteen ja tieteellisen tutkimuksen vapaus. Suuri osa tieteellistä tutkimusta on artikkelien ja tiedon etsiminen Internetistä, myös taidetta on laillisesti saatavilla Internetissä.

Edelleen kritiikkiä tulee myös ihmisten yksityisyyden loukkaamisesta. Yksityisyyden kunnioittaminen löytyy Euroopan perusoikeuksien artiklasta 7: ”Jokaisella on oikeus siihen, että hänen yksityis- ja perhe-elämäänsä, kotiaan sekä viestejään kunnioitetaan”. HADOPI 2-laki velvoittaa Internet-operaattorit ja valtion viraston valvomaan ihmisten käyttäytymistä Internetissä. Voidaan ajatella, että HADOPI 2-laki on kahden periaatteen tasapainotila: ihmisten yksityisyyden oikeus vastaan tekijänoikeuksien haltijoiden oikeus teoksiinsa. Aikaisemmin tasapainotilaa ajateltiin seuraavanlaisesti: tekijälle kuuluvat yksinoikeudet ja ihmisten oikeus hyödyntää teoksia. Väitetään, että lakia ei voida käytännöntasolla toteuttaa ilman suuren mittakaavan Internet-sensuuria ja käyttäjien tietojen urkkimista. Euroopassa ei ole suurta määrää Kiinasta tuttuja Internet-poliiseja, joten kaiken olisi tapahduttava automaattisesti. Teknologia, joka tunnistaa tiedostojen digitaaliset sormenjäljet ja määrittää onko tiedostolla tekijänoikeudellinen suoja, ei osaa ottaa kantaa onko käyttäjällä oikeus tähän tiedostoon. (Hoerten, 2008.)

4.3.2 Suojaohjelmien markkinat

Uudessa HADOPI 2-laissa on myös otettu huomioon tilanne, jossa joku hyökkää tietokoneelle ottaen sen hallintaansa ja siten käyttää tietokonetta tekijänoikeusrikkomuksiin. Vapautuakseen tästä vastuusta, käyttäjällä on oltava HADOPI viraston vaatimat suojaohjelmat tietokoneellaan. Yksi kritiikin lähde muodostuu vääristyneistä markkinoista suojaohjelmien osalta. Myös yleisemmin ajatus siitä, että valtio sanelee mitä ohjelmistoja tietokoneella tulee suosia kuulostaa erikoiselta. Valtion hyväksyntä tuo tietynlaisen suoja-aseman markkinoilla oleville ohjelmistoille, vaikeuttaen markkinoille pääsyä uusilta ohjelmistoyrityksiltä. Markkinoille saa kyllä tuoda sellaisiakin ohjelmistoja joita HADOPI ei suosittele, mutta niille ei yksinkertaisesti löydy ostajia. Ohjelmistojen täytyy myös hakea päivityksiä

HADOPI-virastolta tarkistaakseen, että ohjelmisto on ajan tasalla. Tätä erityisesti on kritisoitu valtion urkinnaksi. (Hoerten, 2008.)

4.3.3 Rangaistuksen kohtuuttomuus ja käytännön ongelmat

Yksi argumentti HADOPI 2 lakia vastaan on, että tekoon suhteutettuna vuoden Internetin pimennys ja sakot ovat huomattavan kova rangaistus. Sakot ovat samaa suuruusluokkaa kaikille ihmisille ja rangaistus voi haitata toisten elämää huomattavasti suuremmassa määrin kuin toisten, riippuen henkilön asemasta ja taustasta. Ranskalainen ihmisten vapauksia Internetissä puolustava järjestö La Quadrature Du Net kirjoittaa lausuntonsa lopussa: Ranskan kansalaisten täytyy nyt vuokrata IP-osoitteensa valtioista, jotka onnistuvat paremmin suojelemaan ihmisten oikeuksia ja vapauksia (<http://www.laquadrature.net>, Hadopi 2 validated a defeat for the rule of law). Tällä lausunnolla viitataan suoraan palveluihin, kuten ruotsista kuuluisan Pirate bayn pitäjien tarjoama ipredator, joka kätkee käyttäjän IP-osoitteen ja näin tekee piratismiin jäljittämistä mahdotonta (<https://www.ipredator.se>). Palvelu maksaa myös rahaa, joten on mahdollista, että Ranskasta lähtee uusi rahavirta rajojen ulkopuolelle. Kritiikkiä saa myös lakia seuraava oikeusjuttujen tulva, jotka työllistävät oikeusfoorumeita aiheuttaen maalle kustannuksia. Piraatit voidaan historian myötä todeta innovatiiviseksi ja sopeutumiskykyiseksi joukoksi. Tässä tapauksessa kokeneimmat ja teknisesti osaavat piraatit (ja muut jotka salaavat IP-osoitteensa) selviävät rangaistuksetta lain käyttöönotosta huolimatta, jolloin vaikutus piratismiin on lopulta pienempi, kuin mitä on toivottu. (Hoerten, 2008.)

4.3.4 Riittämätön tutkimus piratismiin aiheuttamista tappioista

Oleellista on muistaa, että Internet-piratismiin käsite kattaa kaiken kopiosuojatun materiaalin jakamisen ja kopioimisen. Peliteollisuus näyttää jatkuvasti kasvavan nopeaan tahtiin, eikä laantumista ole odotettavissa. Eri alojen tilanteeseen palataan yksityiskohtaisemmin kappaleessa 5. Yksi argumentti HADOPI 2-lakia vastaan onkin, ettei piratismiin aiheuttamista tappioista ole tarpeeksi tieteellistä näyttöä. Ranskan parlamentti kysyi riippumattoman ihmisten yksityisyyttä ja oikeuksia puolustavan CNIL:n

mielipidettä (The Commission nationale de l'informatique et des libertés) HADOPI-laista. Raportti vuoti myös lehdistölle (La Tribune lehdelle). Raportissaan CNIL totesi monia perustavanlaatuisia ongelmia, mutta myös, että tämänhetkisten tieteellisten tutkimusten perusteella ei ole aukotonta näyttöä jonka mukaan P2P-verkostot tiedostonjakamisineen olisivat syynä taloudellisiin menetyksiin (<http://www.cnil.fr>).

5. Keskustelua piratismiin vaikutuksista ja laista

5.1 Väitteitä ja käsityksiä piratismista

Piratismi on eräs tyypillinen ongelma yhteiskunnassa, joka jakaa ihmiset kahteen leiriin. Väitteet ongelmaan liittyen ovat usein yksinkertaistettuja ja mustavalkoisia. Hyvän esimerkin tarjoaa Internetissä uutista kommentoinut käyttäjä joka kirjoittaa: ”Internetiin pääsyn esto ihmisiltä ei ole mikään ratkaisu piratismiin. Vähän sama, kuin maantiet laitettaisiin kiinni liikennerikkojilta”. Törkeämmistä rikkomuksista liikenteessä on hyvinkin mahdollista menettää ajo-oikeus, toisaalta siitä huolimatta on mahdollisuus liikkua takseilla ja julkisilla kulkuvälineillä. Autolla ajamiseen liittyy myös suurena osana muiden liikenteessä olevien ihmisten turvallisuus, joten tapauksina nämä kaksi ovat lopulta kuitenkin hyvinkin erilaisia.

Myös suuret yritykset kuuntelevat kansan mielipiteitä, sen todistaa seuraava tapaus. Microsoftin korviin oli kuulunut moraalinen väittämä: ”Bill Gates on jo maailman rikkain ihminen piratismiongelmasta huolimatta ja muutaman ohjelmiston lataaminen ei satuta siispä ketään”. Drahos & Braithwaite kirjoittavat kirjassaan tietokoneohjelmistoyritysten etujärjestön BSA:n (Business Software Alliance) pitämästä kokouksesta Canberrassa, jossa puhuja itse nosti esiin Bill Gates tapauksen ja kommentoi sitä näin: Se on silti varastamista. Et varastaisi Cadillacia vain, koska se kuuluu jollekulle rikkaalle. Ohjelmistot eivät ole yhtään erilaisia. (Drahos & Braithwaite, 2002.) Tekijänoikeuden loukkaus on helppo pukea varkaudeksi, vaikka todellisuudessa rikkeen luonne on hyvin erilainen. Ohjelmistokehityksessä harvemmin tulee luotua mitään täysin uutta, usein rakennetaan sen päälle mitä monet muut ovat aiemmin luoneet ja käyttämällä sitä uudella tavalla saadaan innovaatio. Näin esimerkin Cadillac immateriaalimaailmassa koostuisi paljolti muiden luomista osista. Samaten voit myös luoda autosta kopion ilman, että alkuperäinen omistaja

menettää omaa Cadillaciaan. Vertaus autonvarastamiseen on siten liioiteltu. Kaikesta huolimatta tekijänoikeuden loukkausta ei käy kieltäminen. (Drahos & Braithwaite, 2002., ss. 26-27.)

Edellinen esimerkki toimii johdatuksena viimeiseen väittämään: ”Jokainen vertaisverkoista ladattu kopiosuojattu tiedosto voidaan laskea tekijän tappioiksi”. Tämän väittämän todenperäisyys riippuu hyvin pitkälti siitä, minkä tyyppinen tiedosto on ladattu.

Vertaisverkoissa jaetaan monenlaista materiaalia. Tärkeimpinä voidaan luetella video-, musiikki- ja ohjelmistotiedostot. Ohjelmistot voidaan vielä jakaa viihteeseen, eli peleihin, ja muihin hyötyohjelmiin. Pelin tekijät sijoittavat huomattavan määrän aikaa ja rahaa luodakseen teoksensa, jonka kopioiminen käy vaivatta. Pelejä tekevät yritykset ovat myös hyvin pitkälti riippuvaisia nimenomaan pelin myyntituloista, toisin sanoen heillä ei ole muita tulonlähteitä. Tilanne voi olla hyvin erilainen esim. musiikkiteollisuudessa, jolloin tekijänoikeuden haltijoina ovat artisti ja hänen levy-yhtiönsä (tästä lisää seuraavassa osiossa). Lataamisella voi olla jopa positiivisia vaikutuksia esimerkiksi artistin kannalta (Alderman, 2002.). Yllättävän usein piratismia vastustavat tekijänoikeuksien haltijat perustelevat tappioitaan latauksien määrällä. Selvää lienee kuitenkin, ettei jokainen tiedostoja ladannut henkilö olisi valmis maksamaan tuotteista täyttä hintaa kaupassa. (Drahos & Braithwaite, 2002.)

5.2 Musiikkiteollisuus

5.2.1 Johdanto

Piratismi koettelee eri aloja eri tavalla, tämä osio on katsaus musiikkiteollisuuteen, jolla on hieman erilaisia luonteenpiirteitä kuin muilla piratismiin ravistelemilla aloilla. Artistit ja levy-yhtiöt ovat ehkä se värikkäin ja viihdyttävin joukko kommentoimaan piratismia ja sen vaikutuksia. Artistit itse ovat jakautuneet kahtia, osan mielestä musiikin jakaminen Internetissä on parasta mitä on tapahtunut. Toisten mielestä piraatit ”tappavat artistit”. Alderman selittää tilannetta kirjassaan näin: Siinä missä kopionsuoja menee alas, tavaramerkki menee ylös. Tämä tarkoittaa sitä, että siinä

missä jokainen ladattu kappale on tavallaan menetettyä tuloa, artisti saa lisää julkisuutta ja fanipohja kasvaa. Hyvä markkinoija voi luoda artistin ympärille paljon erilaisia tuotteita ja tavaramerkkejä. Esimerkkinä toimii vaikka rap-artisti 50 cent (oikealta nimeltään Curtis Jackson), joka on muuntanut musiikilla saavutetun kuuluisuutensa monipuoliseksi liiketoiminnaksi. Hänen tuotekatalogiinsa kuuluu nykyään mm. vaatteiden ja korujen lisäksi uudet miesten kauneudenhoitotuotteet. (Alderman, 2002.)

Muistellaan kappaleesta kaksi tekijänoikeuden olemassaolon perusteita. Tekijänoikeudesta saavutettava suoja antaa taloudellisen kannustimen teosten luomiseksi. Taloudellinen kannustin taas tuo lisää teoksia, rikkaamman kulttuurin. (Haarmann, 2005, ss. 9-10). Jos nimenomaan ollaan suojelemassa artistien intressejä ja kulttuurin monipuolisuutta, näyttäisi, ettei suurta ongelmaa musiikkialalla ole. Internet tarjoaa uusille artisteille nopean tavan saada kuuluvuutta. Usein ensimmäinen asia mitä tuntemattomat artistit tekevät, ovat omat MySpace-sivut, joilla musiikkikappaleita on vapaasti kuunneltavissa. Ladatuimmat kappaleet vertaisverkoissa vääjäämättä päätyvät myös hyvälle sijoituksille musiikkilistoilla. (Alderman, 2002.)

5.2.2 Levy-yhtiöt

Artisteja yhdistää yleensä se, että ainakin uran alkuvaiheessa kaikki ovat taistelleet suurten levy-yhtiöiden levytyssopimuksista. Nuoret artistit ovat innoissaan saadessaan sopimuksen, koska tällöin tuotteen takana on tehokas markkinointikoneisto ja se saatetaan suuren yleisön saataville. Monesti huomaamatta jää, minkälainen sopimus tarkalleen tulee tehtyä. Levy-yhtiöillä on usein erittäin kovat ehdot, erityisesti levymyynnistä saatavat tuotot kuuluvat usein lähestulkoon kokonaan levy-yhtiölle. Kysyttäessä artisteilta, mikä on heidän elintasonsa taustalla, vastaus ei kuulu, että myydyistä levyistä saatu tuotto. Tämä on yksi syy miksi artistit järjestävät niin paljon konsertteja ja mielellään kuuluisuuden saavuttaessaan siirtyvät näyttelymiseen ja muuhun liiketoimintaan. Artistien suojeleminen levy-yhtiöiden ylivoimaiselta neuvotteluasemalta ei

tunnu olevan yhtä suuri kulttuurillinen ongelma kuin piratismi. Esimerkiksi Courtney Love on yksi artisteista, joka rokkarille tyypilliseen kovasanaiseen tyyliin kritisoi levy-yhtiöitä ainoiksi todellisiksi piraateiksi, jotka koettavat haalia itselleen artistin levytuotot sekä tuotetta ympäröivät immateriaalioikeudet (Alderman, 2002.)

5.2.3 Musiikki tuotteena

Musiikkiteollisuuden haasteena on ollut asetelma, jossa suuret levy-yhtiöt haluavat pitää kiinni CD-levyjen myynnistä. Uudet innovaatiot, kuten Napster, muuttivat tämän liiketoimintamallin pääläelleen. Internetistä ladatut musiikkikappaleet ovat huomattavasti pienemmässä koossa kuin CD-levyillä, ne on helppo kerätä tietokoneella isoksi soittolistaksi eivätkä siten vaadi levyjen jatkuvaa vaihtamista ja ovat lisäksi saatavilla suoraan kotiin nopeasti toimitettuna. Jokainen, joka on joskus omistanut kannettavan CD-soittimen tietää sen heikkouksista. Musiikin soitto laitteilla pysähtyy, jos laite on huonossa asennossa taskussa tai saa pienenkin kolhun. Nykyisin suosittuun kannettavaan mp3-soittimeen verrattuna se on myös monta kertaa suurempi. Yhä useammassa kodissa voi huomata, että ennen itsestään selvää CD-soitinta ei enää näy. Napsterin kaltaisen vertaisverkon käyttämisen houkutus on helppo ymmärtää, kun vaihtoehtona on fyysisesti kävellä kauppaan ostamaan CD-levy, joka ei sellaisenaan edes käy kannettaviin soittimiin. Esimerkiksi yhteen Applen iPodiin mahtuu tuhansittain musiikkikappaleita, mutta hyvin harva on hankkinut laillisia kanavia pitkin niin paljon musiikkia. (<http://www.ifpi.org>, Digital Music Report 2009)

Digitaalisen musiikin osuus musiikkiteollisuuden tuotoista on jatkuvassa kasvussa. Viidessä vuodessa digitaalisen musiikin tuottojen osuus kokonaistuotoista on kasvanut vuoden 2004 kahdesta prosentista vuoden 2008 kahteenkymmeneen prosenttiin. Uusi liiketoimintamalli kasvattaa jatkuvasti digitaalisen musiikin osuutta. Musiikkiala tekee lisäksi yhteistyötä peliteollisuuden kanssa, joka on tuottanut muutamia viimevuosien suuria menestystarinoita (esim. Guitar Hero pelit). Uusia tapoja ansaita rahaa digitaalisella musiikilla löytyy jatkuvasti, mm.

yhteistyöstä mobiilivalmistajien kanssa. (<http://www.ifpi.org>, Digital Music Report 2009)

5.2.4 Mikä on piratismien todellinen vaikutus?

Edellisen kappaleen ajatuksista päästään siihen argumenttiin, että musiikkiteollisuuden olisi pitänyt siirtyä aikaisemmin digitaalisen jakelun pariin, sen sijaan, että yritettiin suojella eilispäivän liiketoimintamallia. Alderman vertaa CD-levymyynnin suojelemista hevosiin ja kärryihin, kun vaihtoehtona on auto.

IFPI (International Federation of Phonographic Industry) raportoi vuosi vuodelta fyysisen musiikin jopa nopeaa vuosittaista laskua, josta on pitkään syytetty piratismia. Välillä 2007-2008 USA:ssa lasku oli jopa 31,2%. Luonnollisesti Internet-piratismi on aiheuttanut suuria tappioita levymyynnissä. Todellinen kysymys kuuluukin, ovatko musiikkialan huonot tulokset selitettävissä piratismilla vai myöhästyneellä digitaalisella vallankumouksella? Musiikin kulutus on suurempaa kuin koskaan, artistit vetävät katsomoihin enemmän ihmisiä kuin aiemmin. Levy-yhtiöitä edustava RIAA (Recording Industry Association of America) hyökkäsi nopeasti lakisyyttein tukahduttamaan Napsterin kaltaiset vertaisverkot, mutta vaihtoehtoinen lähestymistapa olisi ollut harkita yhteistyötä (johon Napster oli jatkuvasti halukas) ja löytää tapoja ansaita rahaa yhdessä palvelun kanssa joka tavoitti parhaimmillaan 38 miljoonaa ihmistä (<http://www.ifpi.org>, Recorded Music Sales 2008.) (Alderman, 2002.)

Tämä aihepiiri on erityisen mielenkiintoinen siksi, että jos Internet-piratismien vaikutuksia arvioidaan väärin, se vaikuttaa suoraan Ranskan tilanteeseen ja HADOPI 2-lain "hätätilamaiseen" käyttöönottoon. Tämä selventää myös CNIL:n mielipidettä. Perustavanlaatuinen tieteellinen tutkimus on tarpeen, jotta voidaan arvioida tilannetta oikeassa mittakaavassa. Musiikkiteollisuus on ainut ala, joka on kokenut varsinaisia taloudellisia vaikeuksia. Peliteollisuuden järjestö ESA (the Entertainment Software Association) esimerkiksi raportoi vuosien 2003-2006 aikana yli 17% vuosittaista kasvua (<http://www.theesa.com>, Entertainment Software Association).

5.3 Oikeus ja piratismi

Työn loppumetreillä palataan vielä hetkeksi takaisin tekijänoikeuteen.

Piratismia voidaan nyt perustellusti sanoa varastamista lievemmäksi ilmiöksi. Tekijänoikeuden tavoite on kirjallisuuden ja taiteen edistäminen eli kulttuurin turvaaminen. Tietyissä tapauksissa lain tarkoituksen toteutuminen on tulkinnanvarainen. Ovatko tekijänoikeudet lopulta varsinaisten taiteilijoiden hallussa, vai suuryrityksillä jotka suojelevat voittojaan ja keräävät rojalteja kaikkialta mistä vain kykenevät?

Tekijänoikeuksia voidaan ajatella palkitsemisjärjestelmänä. Yksinoikeus hyödyntää luovan työn tulosta on kannustin taiteilijoille, mutta myös yrityksille ja instituutioille. Tekijänoikeus on kuitenkin sama kenen tahansa hallussa, ja sen olemassaolo on kiistämätön. Tekijänoikeuksien toinen periaate on tekijän yksinoikeus määrätä teoksesta. Kaikki teoksien tekijät eivät välttämättä edes kaipaa maailmanmainetta. Luovan työn tekijän taloudellinen etu voi olla toisinaan tapauskohtainen ja epäselvä, mutta oikeus määrätä kopioiden määrästä ja teoksen leviämisestä ei jätä tulkinnanvaraa. (Kemppinen, 2006, ss. 477-484.)

Tulevaisuuden haaste onkin löytää ratkaisu tekijänoikeuksien haltijoiden ja piraattien välille siten, että yhteiskunnalle aiheutuvat kustannukset eivät kasva liian suuriksi ja ihmisten perusoikeuksia ei loukata.

5.4 Maailma ilman tekijänoikeuksia

Työssä on tähän mennessä keskitytty yksityisten ihmisten luvattomaan tiedonjakamiseen Internetissä. Piratismista kertyy helposti kokonaisuudessaan liian positiivinen vaikutelma, kun asiaa ajatellaan ainoastaan tältä kantilta. Immateriaalioikeuksien kannalta pahimmat ongelmavaltiot ovat tällä hetkellä Kiina ja Venäjä. Valtion ja viranomaisien välinpitämätön suhtautuminen immateriaalioikeuksiin aiheuttaa monenlaisia ongelmia. Kiinassa tuotetaan paljon väärennettyjä tuotteita, joissa voi esiintyä jo ennen myyntiä tekijänoikeuksia loukkaamalla hankittuja ohjelmistoja ja muuta luvatonta materiaalia. Microsoft syyttää mm. laittomia Windows-versioita haittaohjelmien leviämisestä maailmalla. Televisiokanavat (erityisesti Kiinassa) näyttävät paljon lähetyksiä, joihin ei

ole oikeuksia. Liiketoiminta, jonka voitto perustuu lähinnä tekijänoikeuksien loukkaamiseen, vääristää markkinoita ja on kaukana ihannoitavasta. (<http://www.ustr.gov>, Special 301 Report.)

Esimerkiksi suuryritys Kiinassa, joka ottaa käyttöön konsernin jokaiselle tietokoneelle suunnitteluohjelmistot ilman minkäänlaisia lisenssejä, on verrattain hyvin erilainen tilanne, kuin esimerkiksi yksittäinen henkilö joka kopioi musiikkikappaleen luvatta Internetistä.

6. Yhteenveto

Työ alkoi Suomen tekijänoikeudesta. Pelkkä idea tai ajatusmalli ei ole teos. Teokseen tarvitaan luovuutta ja persoonallisuutta, että tekijänsuojan voidaan katsoa tulevan kyseeseen. Tekijänoikeuden periaate on suojata yhteiskunnassa tapahtuvaa luovaa työtä ja turvata taloudellinen hyöty sille, joka tuottaa teoksen. Tiedostojen saattaminen Internetissä muiden vapaasti saataville tai sieltä lataaminen ovat kiistämättä kopion muodostamisia. Luvatta yleisölle saattaminen on myös tekijänoikeuden loukkaamista, jos kyseessä on suojattu teos tai lähetys.

Piratismi on hyvin laaja käsite. Termi kattaa mm. väärennösten tekemisen ja tekijänoikeuksien loukkaamiseen perustuvan liiketoiminnan. On tärkeää erottaa missä yhteydessä termiä käytetään. Piratismiin liittyvä kirjoitus tässä työssä keskittyy yksittäisten henkilöiden tiedostojen jakamiseen ja lataamiseen. Tämä piratismi tapahtuu vertaisverkoissa, joissa käyttäjät ovat anonyymeja, ilman keskinäistä vuorovaikutusta. Toimintaa on hyvin vaikea tarkasti kohdistaa vertaisverkkojen käyttäjiin ja laajuuden mittaaminen on hankalaa.

Internetissä tapahtuvat tekijänoikeuden loukkaukset luovat tappioita tekijänoikeuksien haltijoille. Ranskan lakiuudistuksen tarkoitus on löytää tasapaino tekijänoikeuksien haltijoiden ja yksittäisten ihmisten intressien välille. HADOPI 2-lakia ympäröivät ja kovaa kritiikkiä saaneet ongelmat kielivät, että työtä on vielä paljon edessään. Lakiin odotetaan edelleen teknisiä täsmennyksiä. Kritiikkiä ovat saaneet erityisesti virtaviivaistettu oikeuskäsittely, yksityisyyden suojaan liittyvät seikat ja epäselvyydet käytännön toteutuksen suhteen.

Yksittäisten piraattien oikeuteen viemistä on pidetty epäoikeudenmukaisena ja rangaistuksia liioiteltuina, mutta tämän kaltaisille oikeustoimille ei ole enää tarvetta HADOPI 2-lain myötä. Kehuja on tullut myös lain opettavaisesta luonteesta, eli varoituksen saatuaan ihmiset ymmärtävät toimiensa olevan osa suurempaa kuviota.

Lähteet:

Alderman, J. (2002). *Sonic Boom*. Library of Congress.

Drahos, P.; & Braithwaite, J. (2002). *Information Feudalism*. London: Earthscan Publications Ltd.

Guernsey, J. (1995). *Copyright theft*. Hampshire: Aslib Gower.

Haarmann, P.-L. (2005). *Tekijänoikeus ja lähioikeudet*. Helsinki: Gummerus Kirjapaino Oy.

Hoerten, M. (2008). *Briefing on France's Creation and Internet law*. Westminster: University of Westminster.

<http://www.antipiracy.fi>, *Piratismi*. (ei pvm). Haettu 12. 11 2009 osoitteesta <http://www.antipiracy.fi/piratismi/piratismi/>

<http://www.cnil.fr>. (ei pvm). Haettu 2. 12 2009 osoitteesta <http://www.cnil.fr/english>

<http://www.edri.org>, *3 Strikes Second Senate*. (ei pvm). Haettu 25. 11 2009 osoitteesta <http://www.edri.org/edri-gram/number7.14/3-strikes-second-senate> 25.11.2009

<http://www.europarl.europa.eu>, *Euroopan perusoikeuskirja*. (ei pvm). Haettu 2. 12 2009 osoitteesta http://www.europarl.europa.eu/charter/pdf/text_fi.pdf

<http://www.finlex.fi>, *Rikoslaki*. (19. 12 1889). Haettu 2. 12 2009 osoitteesta <http://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/1889/18890039001>

<http://www.finlex.fi>, *Tekijänoikeuslaki*. (8. 7. 1961). Haettu 2. 12 2009 osoitteesta <http://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/1961/19610404>

<http://www.fredman-mansson.fi>, *YK:n yleismaailmallinen ihmisoikeuksien julistus*. (10. 12 1948). Haettu 2. 12 2009 osoitteesta <http://www.fredman-mansson.fi/yknioj.htm>

<http://www.ifpi.org>, *Digital Music Report 2009*. (ei pvm). Noudettu osoitteesta <http://www.ifpi.org/content/library/DMR2009.pdf>

<http://www.ifpi.org>, *Recorded Music Sales 2008*. (ei pvm). Haettu 2. 12 2009 osoitteesta <http://www.ifpi.org/content/library/Recorded-Music-Sales-2008.pdf>

<http://www.laquadrature.net>, *Hadopi 2 validated a defeat for the rule of law*. (ei pvm). Haettu 2. 12 2009 osoitteesta <http://www.laquadrature.net/en/hadopi-2-validated-a-defeat-for-the-rule-of-law>

<http://www.suomi.fi>, *Laki ja oikeusturva*. (ei pvm). Haettu 15. 11 2009 osoitteesta http://www.suomi.fi/suomifi/suomi/aiheet/laki_ja_oikeusturva/oikeusturva/index.html

<http://www.taloussanomat.fi>, *Päätös nettiyhteyden katkaisemisesta*. (ei pvm). Haettu 24. 11 2009 osoitteesta <http://www.taloussanomat.fi/talous/2009/11/05/tulihan-sevihdoin-paatos-nettiyhteyden-katkaisemisesta/200923253/133>

<http://www.teosto.fi>, *Streaming*. (ei pvm). Haettu 15. 11 2009 osoitteesta <http://www.teosto.fi/fi/streaming.html>

<http://www.theesa.com>, *Entertainment Software Association*. (ei pvm). Haettu 2. 12 2009 osoitteesta <http://www.theesa.com/facts/econdata.asp>

<http://www.ustr.gov>, *Special 301 Report*. (2009). Haettu 1. 12 2009 osoitteesta <http://www.ustr.gov/about-us/press-office/reports-and-publications/2009/2009-special-301-report>

<http://www.wired.com>, *2 million fine on Jammie Thomas*. (ei pvm). Haettu 2. 12 2009 osoitteesta <http://www.wired.com/threatlevel/2009/06/riaa-jury-slaps-2-million-fine-on-jammie-thomas>

<https://www.ipredator.se>. (ei pvm). Haettu 2. 12 2009 osoitteesta <https://www.ipredator.se/?lang=en>

Johnson, E.; McGuire, D.; & Willey, N. (2008). *The Evolution of the Peer-to-Peer File Sharing Industry*. Hanover: Tuck School of Business.

Kemppinen, J. (2006). *Digitaaliongelma*. Lappeenranta: Digipaino; LTY.

Sorvari, K. (2007). *Tekijänoikeuden loukkaus*. Helsinki: WSOYpro.